

קניתי שני צמדים בקר, מחרשות ערביות וזרעי תירס לזרעה בחלוקת שדה שלנו, חמישים דונם, בעמק עיון. התחלנו, אני ואחי עמנואל שהיה אז בן 13, בעבודת החריש האביבי הראשון. העבודה קשה ומפרכת במיוחד במצב התזונה שהיה אז. היינו יוצאים השכים בבוקר עם השורדים. השורדים רועים ואוכלים עד שמנה בערך, רותמים אותם לעכבה, מתירים אותם לרעיה שוב לפנות ערב עם חשיכה, ואז חוזרים הביתה. השורדים אולי היו שבעים אבל אנחנו בכלל לא. במאצים רבים סיימנו את החריש וזרענו, אולי קצת בדמעה, את התירס. הייתה לנו מנסה לעודד את עמנואל: הנה ינbowת התירס, יגדל, יהיה לך אוכל.

התירס נבט, נקטף, והועבר לגורן בסופו של דבר. אבל בימיים עד שיגדל, צריך לאכול.

הлечתי לדגניה לבקש שתנתנו לי "כיל" (50 ק"ג) שעורה. ומדוע הлечתי דווקא לדגניה לחפש אוכל? המצב בדגניה בזמן מלחמת העולם הראשונה, היה טוב יחסית, וזאת הודות לאנשי הצבא הגרמנים ששכננו בדגניה. הם אמנים החריכמו את הבתים הטובים, בתיהם המגורים, לשימושם הם, והחברים עברו לנור בבנייני המשק, אבל כל תקופת מגורייהם בחצר הקבוצה עשו לדגניה ולחברים שירות טוב מאד. הגרמנים אלה שנאו את התורכים - בני בריתם במלחמה - ולא נתנו להם דרישת רgel בדגניה. וכך דגניה הייתה חופשיה מכל הטרדות הקשות של השלטונות, מנת חלום של כל היישובים בארץ. אנשי דגניה יכלו לעבוד בשקט. בדגניה אפשר היה לזרע שדות, ל��ור תבואות.

הגרמנים פשרו חסותם גם על המושבה כנרת. איך נרת נידלו בזמן המלחמה עברו הגרמנים אפונה יロקה, שהיתה מעדן בימים ההם, וגם עגבניות, ומכרו ירקות אלה אפילו לדמשק.

כאשר היה צורך בחוטי אילום בשבייל המאלמת בדגניה, קיבל יצחק בן-יעקב, חבר דגניה, תעודה מהגרמנים, שהוא נושא ברכבת לדמשק מטעם.

עם תעודה כזו אפשר היה להגיע אז לכל מקום, עד איסטנבול. מאיר רוטברג הקים אז בחצר כנרת את "המשביר" במטרה לארון חלוקת מזון ולצמצם ככל הנitin את הרעב.

את התבואה של דגניה וכנרת דרש למסור למחסן הכללי, דבר שנעשה, אך רק חלקו. דגניה הייתה חייבת להראות מazon חיובי בפני מוסדות היישוב, ולא הייתה אפשרות למסור את כל החיטה בחינם, או במחירים נמוכים מאד, כפי